

อิทธิพลของโครงสร้างของชุมชนที่มีต่อการดื่มสุราในจังหวัดสงขลา พัทลุง และสตูล
The Influence of Community Structure toward the Alcohol Consumption
in Songkhla, Phatthalung, and Satun Provinces

อิสระ ทองสามสี^{1*} และกัญยปรีณ ทองสามสี²
Isara Tongsamsi^{1*} and Kanyaprin Tongsamsi²

¹ ดร., คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

¹ Dr., Faculty of Humanities and Social Sciences, Songkhla Rajabhat University

² ดร., คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

² Dr., Faculty of Humanities and Social Sciences, Prince of Songkla University

*Corresponding author, E-mail: isara8391@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของโครงสร้างของชุมชนที่มีต่อการดื่มสุราในจังหวัดสงขลา พัทลุง และสตูล เป็นการศึกษาโดยอาศัยสถิติที่มีอยู่แล้วโดยกำหนดให้เขตการปกครองระดับตำบล จำนวน 110 แห่ง เป็นหน่วยวิเคราะห์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เทคนิคโมเดลสมการโครงสร้างกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วนด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SmartPLS 2.0 ผลการวิจัย พบว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม การไม่มีส่วนร่วมทางสังคม และความอบอุ่นในครอบครัว มีอิทธิพลต่อการดื่มสุราอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta=.225, p<0.05$; $\beta=.132, p<0.01$; $\beta=-.247, p<0.01$; ตามลำดับ)

คำสำคัญ: การดื่มสุรา โครงสร้างของชุมชน โมเดลสมการโครงสร้างกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน

Abstract

The purpose of this research was to study the influence of community structure toward the alcohol consumption in Songkhla, Phatthalung, and Satun provinces. The research focused on the 110 Tambons as the analysis units by using the existing statistics research. Partial least square structural equation modeling technique was conducted using SmartPLS 2.0 computer program. The main finding was that socioeconomic statuses, the lack of participation, and family love had a significant influence on alcohol consumption ($\beta=.225, p<0.05$; $\beta=.132, p<0.01$; $\beta=-.247, p<0.01$; respectively).

Keywords: Alcohol Consumption, Community Structure, Partial Least Square Structural Equation Modeling

บทนำ

การดื่มสุร่าเป็นการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ผสมอยู่ เช่น สุร่า เบียร์ ไวน์ ยาตอง กระแช่ สาโท หรือที่ผลิตจากผัก หรือผลไม้ เช่น มันฝรั่ง ข้าว น้ำองุ่น โดยการนำวัตถุดิบดังกล่าว มาหมักและเติมยีสต์ลงไป การดื่มสุร่าไม่รวมถึงการดื่มเป็นครั้งคราวในงานเทศกาล งานประเพณี หรืองานเลี้ยงทางสังคม เฉลี่ยไม่เกินเดือนละ 1 ครั้ง นักดื่มไทยประมาณเกือบครึ่งหนึ่งเป็นนักดื่มหนัก (Heavy Drinking) ซึ่งดื่มสุร่าปริมาณมากในครั้งเดียว (อุดมศักดิ์ แซ่โจ้ว และคณะ, 2559) โทษของการดื่มสุร่าทำให้คนติดสุร่าอาจเสียชีวิตด้วยโรคหัวใจวาย มะเร็งกระเพาะอาหาร ตับแข็งและเส้นเลือดในสมองแตก คนเมาที่ขับรถจะขาดการควบคุมสติสัมปชัญญะ ทำให้เกิดอุบัติเหตุ หญิงมีครรภ์อาจแท้งลูก หรือเด็กที่คลอดออกมาจะมีร่างกายสติปัญญาที่บกพร่อง รวมทั้งการดื่มสุร่าทำให้เกิดปัญหาต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม ซึ่งผิดศีลข้อห้าในศาสนาพุทธ

ในปี พ.ศ.2559 เขตชนบทของประเทศไทยมีคนดื่มสุร่า 1,685,898 คน คิดเป็นร้อยละที่ไม่ผ่านเกณฑ์โดยการประเมินตนเองของสมาชิกภายในครัวเรือน เท่ากับ 5.08 เขตเมืองมีคนดื่มสุร่า จำนวน 329,479 คน คิดเป็นร้อยละที่ไม่ผ่านเกณฑ์ เท่ากับ 4.99 และในภาพรวมทั้งประเทศ มีคนดื่มสุร่า จำนวน 2,015,377 คน คิดเป็นร้อยละที่ไม่ผ่านเกณฑ์ เท่ากับ 5.07 จะเห็นได้ว่าคนไทยดื่มสุร่ากันมากโดยเฉพาะคนในชนบท และเมื่อพิจารณาในภาพรวมจะเห็นสถานการณ์ในเขตชนบทที่มีแนวโน้มไม่ผ่านเกณฑ์มากขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ.2556-2559 จนกระทั่งมากกว่าเขตเมือง ขณะที่ในเขตเมืองมีสถานการณ์ดีขึ้นระหว่างปี พ.ศ. 2557-2558 แต่จากนั้นก็ไม่น่าผ่านเกณฑ์มากขึ้นในปี พ.ศ.2559 เช่นเดียวกัน สถานการณ์นี้ชี้ให้เห็นว่าการรณรงค์ต่าง ๆ ทั้งจากภาครัฐและเอกชนเพื่อลดจำนวนคนดื่มสุร่า นั้นยังไม่ประสบความสำเร็จ (กรมการพัฒนาชุมชน, 2559ก)

อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดื่มสุร่าในประเทศไทยโดยเฉพาะในจังหวัดสงขลา พัทลุง และสตูล นั้น พบว่ายังมีงานวิจัยจำนวนน้อยที่กล่าวถึงปัจจัยระดับโครงสร้างที่มีอิทธิพลต่อการดื่มสุร่าในแต่ละพื้นที่ การวิจัยที่ผ่านมามุ่งเน้นการพรรณนาพฤติกรรมระดับปัจเจกบุคคลมากกว่าการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ (Spatial Analysis) การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งอธิบายความผันแปรของการดื่มสุร่าในแต่ละพื้นที่อันเนื่องมาจากโครงสร้างของชุมชน ข้อมูลที่ได้สามารถสะท้อนข้อเท็จจริงถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มสุร่าในจังหวัดสงขลา พัทลุง และสตูล ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้นำไปใช้ประโยชน์ในการวางนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการดื่มสุร่าต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่ออธิบายอิทธิพลของโครงสร้างของชุมชนที่มีต่อการดื่มสุร่าในจังหวัดสงขลา พัทลุง และสตูล

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

แนวคิดทฤษฎีที่วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการดื่มสุร่า ความรุนแรง และผลกระทบสามารถจำแนกออกได้เป็น 4 ระดับ ดังนี้ (Snowden, 2015)

1. ระดับปัจเจกบุคคล (Individual Level) สามารถอธิบายได้ 4 ลักษณะ ได้แก่

1.1 ผลกระทบทางตรงของการดื่มสุร่า (Direct Effect) ทฤษฎีว่าด้วยการขาดความยับยั้งชั่งใจ (Disinhibition Theory) อธิบายว่ากลไกทางระบบประสาทจะสูญเสียไปเนื่องจากแอลกอฮอล์เข้าสู่กระแสเลือด ทำให้ขาดการยับยั้งชั่งใจ ไม่สามารถควบคุมการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เหมาะสมได้

1.2 ผลกระทบทางอ้อมของการดื่มสุรา (Indirect Effect) ที่มีต่อความรุนแรง การดื่มสุราทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสุขภาพจิต การรับรู้ และการเคลื่อนไหว ซึ่งอาจนำไปสู่พฤติกรรมก้าวร้าวมากยิ่งขึ้น เช่น การดื่มสุราทำให้ขาดการคิดใคร่ครวญ และการใช้เหตุผลในการตัดสินใจ ซึ่งอาจจะส่งผลให้ผู้ดื่มสุราใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา เป็นต้น

1.3 ผลที่คาดหวัง (Expectancy) การดื่มสุรากับความรุนแรงเกิดจากการเรียนรู้ของบุคคล (Individual learning) เนื่องจากเคยเห็นผู้ดื่มสุราแล้วมักจะใช้ความรุนแรงจึงเกิดการเลียนแบบ

1.4. ผลกระทบระยะสั้น (Alcohol Myopia) การดื่มสุราส่งผลต่อความสามารถในการคาดคะเน ทำให้บุคคลที่ฟุ้งซ่านไม่สามารถสรุปสาระสำคัญของสิ่งที่พบเห็นได้ เช่น มีแนวโน้มที่ผู้ชายมองผู้หญิงสวยมีเสน่ห์มากขึ้นหลังดื่มสุราเข้าไปได้ระยะหนึ่ง เป็นต้น

2. ระดับกลุ่มขนาดเล็ก (Small Group Level) พฤติกรรมการดื่มสุราเป็นพฤติกรรมร่วมทางสังคม (Social Act) อธิบายได้โดยใช้สถานการณ์ บริบททางสังคม และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ซึ่งเมื่อเกินจุดพอดีจะกระตุ้นให้เกิดความรุนแรง เช่น การอยู่ในร้านขายเครื่องดื่มประเภทแอลกอฮอล์ที่มีการตกแต่งแบบกระตุ้นอารมณ์ความรุนแรง คนมาใช้บริการหนาแน่น ประกอบกับการไร้กฎระเบียบของทางร้านจึงอาจเกิดความรุนแรงขึ้นมาได้ เป็นต้น

3. ระดับชุมชน (Community Level) ทฤษฎีการหามาได้ของสุราและความแพร่หลายของการดื่มสุรา และทฤษฎีโครงสร้างของชุมชน ทฤษฎีการหามาได้ของสุราและความแพร่หลายของการดื่มสุรา อธิบายได้ว่าหากในชุมชนมีการดื่มสุรามาก และเข้าถึงสุราได้ง่ายก็ทำให้คนดื่มมากขึ้น นำไปสู่สุขภาพที่เสื่อมลงและผลกระทบทางสังคมตามมา หากป้องกันไม่ให้มีการเข้าถึงได้ง่ายก็จะลดผลกระทบที่จะตามมา ในขณะที่ทฤษฎีโครงสร้างของชุมชนเสนอว่าการดื่มสุรากับความรุนแรงขึ้นอยู่กับโครงสร้างของชุมชน ซึ่งมักเป็นชุมชนที่มีความยากจนสูง หรือหย่าร้างกัน และมีวัยรุ่นผู้ชายมาก ทฤษฎีนี้สะท้อนความเสียเปรียบชุมชน นำไปสู่ความอ่อนแอของชุมชนซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเสียเปรียบทางสังคมของ Shaw and McKay (1942) โดยเป็นทฤษฎีแรกที่อธิบายว่าการเสียเปรียบภายในครอบครัวและชุมชนนำไปสู่พฤติกรรมต่อต้านสังคมลักษณะต่าง ๆ ซึ่งการดื่มสุราจัดเป็นพฤติกรรมหนึ่งในนั้น ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการดื่มสุราทำได้ยาก ส่งผลให้เกิดความรุนแรงตามมา

4. ระดับวัฒนธรรม (Cultural Level) คนในสังคมมีมุมมองต่อการดื่มสุราแตกต่างกันออกไปและมีมุมมองว่าการดื่มนำไปสู่ปัญหาไม่เหมือนกัน รวมถึงมองการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดื่มไม่เหมือนกัน วัฒนธรรมการดื่มมี 2 ประเภท ได้แก่

4.1 วัฒนธรรมการดื่มแบบเปียก (Wet Drinking Culture) มองว่าการดื่มสุราเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตในสังคมปกติ มีการดื่มเป็นประจำทุกวันบนโต๊ะอาหารเช่นเดียวกับการดื่มไวน์หรือเบียร์

4.2 วัฒนธรรมการดื่มแบบแห้ง (Dry Drinking Culture) มองว่าการดื่มสุราไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน แต่มักจะเกิดขึ้นช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์และวันหยุดพักผ่อน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการดื่มในปริมาณที่มาก

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยกำหนดสมมุติฐานการวิจัยโดยการอาศัยแนวคิดทฤษฎีที่วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง การดื่มสุรา ความรุนแรง และผลกระทบในระดับชุมชน โดยเฉพาะทฤษฎีโครงสร้างของชุมชน ดังนี้

โครงสร้างของชุมชนมีอิทธิพลต่อการดื่มสุราในจังหวัดสงขลา พัทลุง และสตูล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยจากข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้ว (Unobtrusive Research) โดยอาศัยข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ของครัวเรือน พ.ศ.2559 (กรมการพัฒนาชุมชน, 2559) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นหน่วยการวิเคราะห์คือตำบลต่าง ๆ จำนวน 110 ตำบลในจังหวัดสงขลา พัทลุง และสตูล คำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G*Power เวอร์ชัน 3.1.9.2 (Faul, Erdfelder, Lang, & Buchner, 2007) โดยกำหนดอำนาจการทดสอบไว้ที่ร้อยละ 95 จำนวนสูงสุดของตัวแปรแฝงภายนอกที่ใช้ทำนายตัวแปรแฝงภายในคือ 3 ตัวแปร และค่าสัมประสิทธิ์ความถูกต้องของการพยากรณ์ที่ต้องการตรวจสอบ คือ .10 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรและตัวชี้วัด ดังนี้

1. ตัวแปรแฝงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม (Socioeconomic Status: SES) ประกอบไปด้วยตัวชี้วัด จำนวน 2 ตัวชี้วัด ได้แก่

1.1 ตัวชี้วัดการไม่รู้หนังสือ ข้อมูลได้มาจากคำร้อยละที่ไม่ผ่านเกณฑ์โดยการประเมินตนเองของสมาชิกภายในครัวเรือนรายตำบลของตัวชี้วัดข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ข้อ 20 ที่ว่า “คนอายุ 15 – 60 ปีเต็ม อ่าน เขียนภาษาไทย และคิดเลขอย่างง่ายได้”

1.2 ตัวชี้วัดการว่างงาน ข้อมูลได้มาจากคำร้อยละที่ไม่ผ่านเกณฑ์โดยการประเมินตนเองของสมาชิกภายในครัวเรือนรายตำบลของตัวชี้วัดข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ข้อ 21 ที่ว่า “คนอายุ 15 – 60 ปีเต็ม มีอาชีพและมีรายได้”

2. ตัวแปรแฝงการไม่มีส่วนร่วมทางสังคม วัดได้โดยตรงจากคำร้อยละที่ไม่ผ่านเกณฑ์โดยการประเมินตนเองของสมาชิกภายในครัวเรือนรายตำบลของตัวชี้วัดข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ข้อ 30 ที่ว่า “คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น”

3. ตัวแปรแฝงความอบอุ่นในครอบครัว วัดได้โดยตรงจากคำร้อยละที่ไม่ผ่านเกณฑ์โดยการประเมินตนเองของสมาชิกภายในครัวเรือนรายตำบลของตัวชี้วัดข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ข้อ 15 ที่ว่า “ครอบครัวมีความอบอุ่น หรือไม่”

4. ตัวแปรแฝงการดื่มสุรา วัดได้โดยตรงจากคำร้อยละที่ไม่ผ่านเกณฑ์โดยการประเมินตนเองของสมาชิกภายในครัวเรือนรายตำบลของตัวชี้วัดข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ข้อ 25 ที่ว่า “คนในครัวเรือนไม่ดื่มสุรา ยกเว้นการดื่มเป็นครั้งคราวในงานเทศกาลงานประเพณี หรืองานเลี้ยงทางสังคมเฉลี่ยไม่เกินเดือนละ 1 ครั้ง”

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้วยโมเดลสมการโครงสร้างกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SmartPLS 2.0 (Ringle, Wende, & Will, 2005) ซึ่งเทคนิคดังกล่าวนี้มีข้อเด่น คือ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุมุ่งสำรวจโมเดลมากกว่าการยืนยันโมเดล จึงไม่จำเป็นต้องเน้นทฤษฎีหรือวรรณกรรมที่แข็งแกร่ง การแจกแจงข้อมูลไม่จำเป็นต้องแจกแจงแบบปกติ และขนาดตัวอย่างมีจำนวนอย่างน้อย 10 เท่าของจำนวนตัวชี้วัดที่มากที่สุดในมาตรวัด ตัวแปรแฝงตัวใดตัวหนึ่งก็สามารถวิเคราะห์ได้แล้ว (Hair, Hult, Ringle, & Sarstedt, 2014)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 1 นำเสนอค่าเฉลี่ยของตัวชี้วัดต่าง ๆ ซึ่งพบว่า คนอายุ 15 – 60 ปีเต็ม อ่านเขียนภาษาไทย และคิดเลขอย่างง่ายได้ มีค่าร้อยละที่ไม่ผ่านเกณฑ์โดยเฉลี่ย (การไม่รู้หนังสือ) เท่ากับ .34 คนอายุ 15 – 60 ปีเต็ม มีอาชีพและมีรายได้ มีค่าร้อยละที่ไม่ผ่านเกณฑ์โดยเฉลี่ย (การว่างงาน) เท่ากับ 4.03 คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของชุมชน หรือท้องถิ่น มีค่าร้อยละที่ไม่ผ่านเกณฑ์โดยเฉลี่ย (การไม่มีส่วนร่วมทางสังคม) เท่ากับ 4.25 ครอบครัวมีความอบอุ่น มีค่าร้อยละที่ไม่ผ่านเกณฑ์โดยเฉลี่ย (ความอบอุ่นในครอบครัว) เท่ากับ .65 และคนในครัวเรือนไม่ดื่มสุรา ยกเว้นการดื่มเป็นครั้งคราวในงานเทศกาลงานประเพณี หรืองานเลี้ยงทางสังคมเฉลี่ยไม่เกินเดือนละ 1 ครั้ง มีค่าร้อยละที่ไม่ผ่านเกณฑ์โดยเฉลี่ย (การดื่มสุรา) เท่ากับ 3.99

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตัวชี้วัด ^a	ค่าเฉลี่ย ^b	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
การไม่รู้หนังสือ	.34	.61
การว่างงาน	4.03	3.88
การไม่มีส่วนร่วมทางสังคม	4.25	6.91
ความอบอุ่นในครอบครัว	.65	1.85
การดื่มสุรา	3.99	3.42

^aN = 110

^bคำนวณจากค่าร้อยละที่ไม่ผ่านเกณฑ์โดยเฉลี่ยของการประเมินตนเองของสมาชิกภายในครัวเรือน

2. ผลการทดสอบสมมุติฐาน

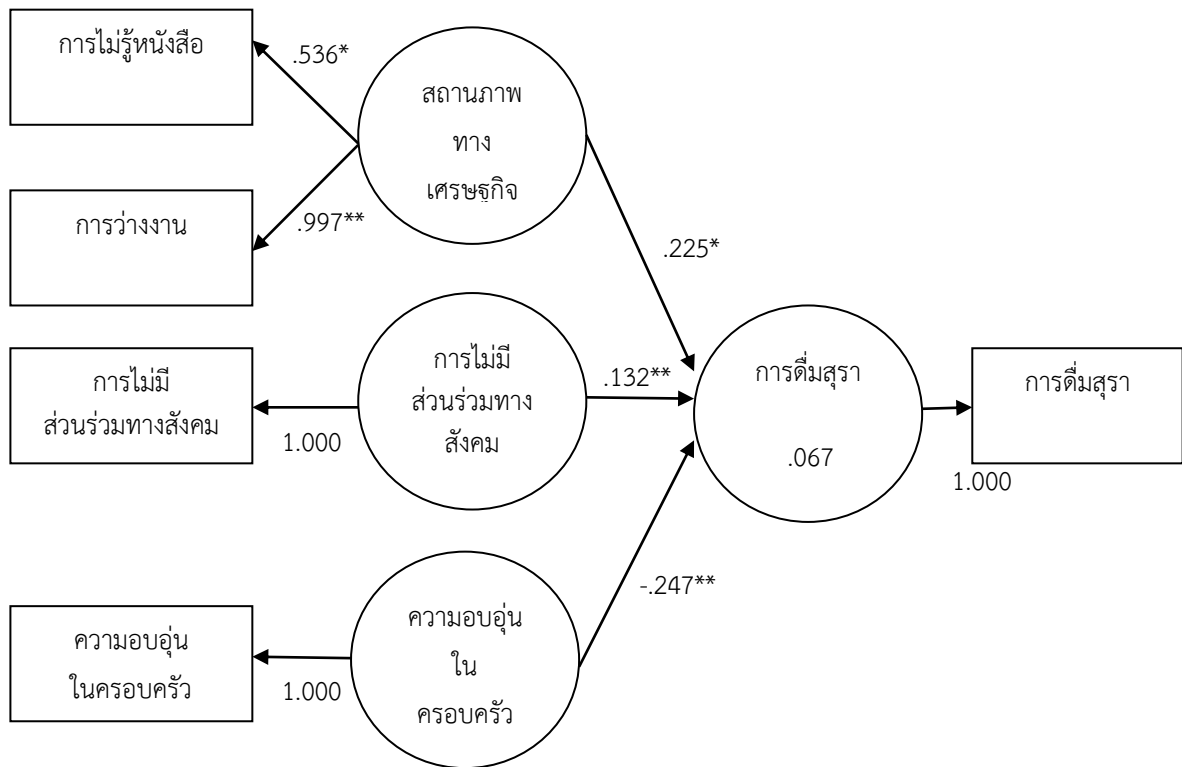
ตารางที่ 2 และภาพประกอบที่ 1 นำเสนอผลการทดสอบสมมุติฐานในรูปแบบโมเดลสมการโครงสร้างที่ว่าโครงสร้างของชุมชนมีอิทธิพลต่อการดื่มสุราในจังหวัดสงขลา พัทลุง และสตูล ซึ่งพบว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการดื่มสุราโดยมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .225 ค่าสถิติที่ เท่ากับ 2.466 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การไม่มีส่วนร่วมทางสังคมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการดื่มสุราโดยมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .132 ค่าสถิติที่ เท่ากับ 2.724 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในขณะที่ความอบอุ่นในครอบครัวมีอิทธิพลเชิงลบต่อการดื่มสุราโดยมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ -.247 ค่าสถิติที่ เท่ากับ 4.173 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรดังกล่าวมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ .067

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมุติฐาน

ตัวแปรแฝง	สัมประสิทธิ์อิทธิพล	ค่าสถิติที่
สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม	.225	2.466*
การไม่มีส่วนร่วมทางสังคม	.132	2.724**
ความอบอุ่นในครอบครัว	-.247	4.173**

$R^2 = .067$

** $p < .01$ และ * $p < .05$

** $p \leq .01$ และ * $p \leq .05$

ภาพประกอบที่ 1 โมเดลสมการโครงสร้างกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน

3. คุณภาพโมเดลการวัดตัวแปรแฝงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

3.1 การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นภายใน

โมเดลการวัดเป็นที่ยอมรับเมื่อค่าความเชื่อมั่นรวมของตัวแปรแฝง (Composite Reliability) และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ของตัวแปรแฝงมีค่ามากกว่า .7 ซึ่งผลการวิจัย พบว่า ค่าความเชื่อมั่นรวมของตัวแปรแฝงมีค่า .766 แม้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคมีค่า .644 ก็ตาม จึงยอมรับได้ว่าตัวชี้วัดแต่ละตัวสามารถเป็นตัวแทนตัวแปรแฝงได้ (Garson, 2016)

3.2 การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของตัวชี้วัด

โมเดลการวัดเป็นที่ยอมรับเมื่อค่าน้ำหนักของตัวชี้วัด (Loading) มีค่ามากกว่า .708 และมีนัยสำคัญทางสถิติอย่างต่ำที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัย พบว่า แม้อ่าน้ำหนักของตัวชี้วัด มีค่าระหว่าง .536 ถึง .997 แต่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ จึงยอมรับได้ว่าตัวชี้วัดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีความเชื่อมั่นในระดับหนึ่ง (Wong, 2013)

3.3 การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือน

โมเดลการวัดมีความเที่ยงตรงเชิงเหมือนเมื่อค่าความแปรปรวนเฉลี่ยของตัวชี้วัดที่สกัดได้ด้วยองค์ประกอบของตัวแปรแฝง (Average Variance Extracted) มีค่าอย่างต่ำ .5 ซึ่งผลการวิจัย พบว่า

ค่าความแปรปรวนเฉลี่ยของตัวชี้วัดที่สกัดได้ด้วยองค์ประกอบของตัวแปรแฝงมีค่า .641 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดย่อมหมายความว่าโมเดลการวัดมีความเที่ยงตรงเชิงเหมือน (Lowry & Gaskin, 2014)

3.4 การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนก

โมเดลการวัดมีความเที่ยงตรงเชิงจำแนก เมื่อค่ารากที่สองของค่าความแปรปรวนเฉลี่ยของตัวชี้วัดที่สกัดได้ด้วยองค์ประกอบของตัวแปรแฝง (ค่าในแนวทแยงตัวเข้ม) มีค่าสูงกว่าค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง (ค่าในตาราง) ซึ่งผลการวิจัยในตารางที่ 3 พบว่าค่ารากที่สองของค่าความแปรปรวนเฉลี่ยของตัวชี้วัดที่สกัดได้ด้วยองค์ประกอบของตัวแปรแฝงทุกตัวมีค่าสูงกว่าค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงทั้งในแนวคอลัมน์และแนวแถว ซึ่งหมายความว่าโมเดลการวัดมีความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Fornell & Larcker, 1981)

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนก

ตัวแปรแฝง	สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม	การไม่มีส่วนร่วมทางสังคม	ความอบอุ่นในครอบครัว	การดื่มสุรา
สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม	.801			
การไม่มีส่วนร่วมทางสังคม	.189	1.000		
ความอบอุ่นในครอบครัว	.560	.176	1.000	
การดื่มสุรา	.112	.131	-0.098	1.000

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับทฤษฎีที่วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการดื่มสุรา ความรุนแรง และผลกระทบในระดับชุมชนโดยเฉพาะทฤษฎีโครงสร้างของชุมชนที่เสนอว่าการดื่มสุรากับความรุนแรงขึ้นอยู่กับโครงสร้างของชุมชน ซึ่งมักเป็นชุมชนที่มีความยากจนสูง หรือหย่าร้างกัน และมีวัยรุ่นผู้ชายมาก (Snowden, 2015) รวมถึงทฤษฎีการเสียระเบียบทางสังคมของ Shaw and McKay (1942) ซึ่งเป็นทฤษฎีแรกของโลกที่อธิบายว่าการเสียระเบียบภายในครอบครัวและชุมชนนำไปสู่พฤติกรรมต่อต้านสังคมลักษณะต่าง ๆ ซึ่งการดื่มสุราก็เป็นพฤติกรรมหนึ่งในนั้น เช่นเดียวกับผลการทดสอบทฤษฎีการเสียระเบียบทางสังคมที่มีชื่อเสียงและร่วมสมัยของ Sampson and Groves (1989) ที่พบว่าพื้นที่หรือชุมชนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำ (Low Economic Status) ขาดแคลนทั้งเงินทุนและทรัพยากรต่าง ๆ สมาชิกในชุมชนไม่เป็นมิตรกัน มีแนวโน้มที่จะนำไปสู่การเสียระเบียบทางสังคมได้ง่าย สอดคล้องกับประเด็นความเข้มแข็งของชุมชน (Community Solidarity) ซึ่งจะมีมากขึ้น และพฤติกรรมต่อต้านสังคมจะลดลง ถ้าสมาชิกในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยครั้งนี้กลับพบว่ายี่งครอบครัวมีความอบอุ่นมาก (Family Love) จะยิ่งตี๋มสุรามาก ในทางตรงข้าม ยี่งครอบครัวมีปัญหาทะเลาะเบาะแว้งอยู่เป็นประจำ (Family Disruption) กลับยิ่งตี๋มสุราลดลง ซึ่งไม่สอดคล้องกับทฤษฎีโครงสร้างของชุมชนข้างต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวัฒนธรรมการตี๋มสุราของคนในสังคมไทยมีมุมมองต่อการตี๋มแตกต่างไปจากชาติอื่น ๆ โดยมองว่าการตี๋มสุราเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตประจำวัน มีการตี๋มเป็นประจำในมื้ออาหาร เช่นเดียวกับการตี๋มเบียร์หรือของมีนเมาชนิดอื่น ๆ อยู่แล้ว ซึ่งต่างจากชาติอื่นที่มองว่าการตี๋มสุราไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตประจำวัน แต่มักจะเกิดขึ้นในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์และวันหยุดพักผ่อนเท่านั้น

ผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ประโยชน์ กล่าวคือ รัฐควรกำหนดนโยบายและมาตรการที่เป็นรูปธรรมในการส่งเสริมให้คนอายุ 15 – 60 ปีตี๋ม มีอาชีพและมีรายได้มากยิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ ทั้งนี้เพื่อลดปัญหาการว่างงาน (Unemployment) รวมถึงสนับสนุนให้คนอายุ 15 – 60 ปีตี๋มอ่าน เขียนภาษาไทย และคิดเลขอย่างง่ายได้ให้มากยิ่งขึ้นทั้งในรูปแบบของการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัยาศัย ทั้งนี้เพื่อลดปัญหาการไม่รู้หนังสือ (Illiteracy) รวมถึงกระตุ้นให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของชุมชน หรือท้องถิ่นมากยิ่งขึ้นด้วยการเสริมสมรรถนะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการประสานความร่วมมือในปฏิบัติการชุมชน (Community Action) นอกจากนี้ชุมชนเองควรได้รับการสนับสนุนและเสริมพลัง (Empowerment) โดยภาครัฐและผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ ในการหาแนวทางป้องกันและลดการตี๋มสุรา หากเป็นเช่นนี้เชื่อว่าจะนำไปสู่การสร้างความตระหนักถึงผลกระทบและอันตรายของการตี๋มสุราให้เกิดขึ้นแก่ชุมชนและสามารถลดปริมาณการตี๋มให้น้อยลงในที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2559ก). *รายงานคุณภาพชีวิตของคนไทย จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐาน ปี 2559*. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- กรมการพัฒนาชุมชน. (2559ข). *โปรแกรมรายงานคุณภาพชีวิตของคนไทยปี 2559 [Computer Software]*. กรุงเทพฯ.
- อุดมศักดิ์ แซ่โจ้ว พลเทพ วิจิตรคุณากร และสาวิตรี อัยฉนางค์กรชัย. (2559). *ข้อเท็จจริงและตัวเลขเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย*. สงขลา: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.
- Faul, F., Erdfelder, E., Lang, A.-G., & Buchner, A. (2007). G*Power 3: A flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences. *Behavior Research Methods*, 39, 175-191
- Fornell, C., & Larcker, D.F. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of Marketing Research*, 18 (1), 39-50.
- Garson, G.D. (2016). *Partial least squares: regression and structural equation models*. North Carolina, NC: Statistical Publishing Associates.
- Hair, J. F., Hult, G. T. M., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2014). *A Primer on partial least squares structural equation modeling (PLS-SEM)*. Thousand Oaks: Sage

- Lowry, B. & Gaskin, J. (2014). Partial least squares (PLS) structural equation modeling (SEM) for building and testing behavioral causal theory: When to choose it and how to use it. *IEEE Transactions on Professional Communication*, 57(2), 123-146.
- Ringle, C. M., Wende, S., & Will, S. (2005). *SmartPLS 2.0 (M3) beta [Computer Software]*. Available at <http://www.smartpls.de>
- Sampson, R. J., & Groves, W. B. (1989). Community structure and crime: Testing social-disorganization theory. *American Journal of Sociology*, 94 (4), 774-802.
- Shaw, C. R., & Mckay, H. D. (1942). *Juvenile delinquency and urban areas*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Snowden, A.J. (2015). The role of alcohol in violence: The individual, small group, community and cultural level. *Review of European Studies*, 7(7), 394-406.
- Wong, K.K. (2013). Partial least squares structural equation modeling (PLS-SEM) techniques using SmartPLS. *Marketing Bulletin*, 24, 1-32.